

Сорокін А. А.

ORCID: 0000-0002-3008-3711

*аспірант кафедри міжнародних відносин і суспільних наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна*

УЧАСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ КИЇВМІСЬКРАДИ І (XXI) СКЛИКАННЯ В НАЛАГОДЖЕННІ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ МІСТАМИ КИЄВОМ І ТЯНЬЦІНЕМ (ЗА ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ М. КИЄВА)

Ключові слова: Київ, Тяньцзінь, міжміські зв'язки, Київміськрада.

У контексті дослідження українсько-китайських локальних зв'язків межі ХХ–ХХІ ст. поряд зі зверненням до історіографії [6, с. 136] важливим є залучення додаткових документів щодо названих зв'язків [6, с. 136].

Мета доповіді – із залученням документальних джерел із фондів Державного архіву м. Києва розкрити специфіку участі посадових осіб Київміськради І (XXI) скликання у розвитку відносин між містами Києвом і Тяньцзінем.

Про візит голови Київміськради І (XXI) скликання [5, с. 30] В. Нестеренка до м. Тяньцзіня опосередковано свідчить його розпорядження від 30 березня 1993 р. № 41с: «Відбуваю у відрядження з 2 квітня 1993 р. терміном на 9 /дев'ять/ днів. Виконання обов'язків голови Київської міської Ради народних депутатів на час мого відрядження покладаю на заступника голови Київради Мосіюка Олександра Миколайовича з оплатою згідно зі штатним розписом» [3, арк. 75].

Пряма вказівка на візит посадовців Київміськради І (XXI) скликання до м. Тяньцзіня впродовж першої декади квітня 1993 р. для підписання міжміської угоди міститься в розпорядженні В. Нестеренка також від 30 березня 1993 р. № 42-с «Про Бахшалієву З. П.» [3, арк. 76], у якому наявна вказівка щодо цільового відрядження названої особи з визначеною метою: «Відрядити до Китаю з 01 квітня 1993 р. строком на 9 днів завідуючи сектором зовнішніх зв'язків Київради Бахшалієву Зінаїду Петрівну для підписання угоди про співробітництво з містом Тяньцзінем» [3, арк. 76]. Цікаво, що назване розпорядження було ухвалено з огляду на аналогічний за типом документ тогочасної вищої посадової

особи виконавчої влади м. Києва [5, с. 26]: «Підстава: Розпорядження Представника Президента у м. Києві від 26.03.1993 № 367» [3, арк. 76].

Зміст двох розглянутих розпоряджень голови Київміськради уточнюється синхронним газетним повідомленням: «З метою підписання угоди про співробітництво з містом Тяньцзінь до Китаю відбула делегація Київради та міської держадміністрації у складі: В. Нестеренко – голова Київради; М. Павлов – завідуючий відділом по роботі з іноземними представництвами держадміністрації; З. Бахшалієва – завідувача сектором зовнішніх зв'язків Київради» [1]. Цікавим є завершальний абзац відповідного повідомлення, що свідчить про зв'язок міжміської співпраці Києва і Тяньцзіня з тогочасними українсько-китайськими міждержавними відносинами: «В аеропорту делегацію проводжав посол Китайської Народної Республіки Чжан Чжень» [1].

Поряд із названим весняним відбувся й осінній візит вищих посадовців Київміськради I (XXI) скликання до м. Тяньцзіня [4, арк. 35]. Про нього свідчить нове розпорядження голови Київміськради означеного скликання В. Нестеренка від 17 вересня 1993 р. № 149 «Про відрядження до Китаю делегації Київської міської Ради народних депутатів» [4, арк. 35]. На відміну від минулого, новий візит був прив'язаний до відкриття обопільного авіасполучення: «З метою участі у офіційному відкритті авіаційного сполучення між Києвом та Тяньцзінем З/КНР/ [...]» [4, арк. 35]. В іншому ж новий візит був природним продовженням попереднього зі схожим колом учасників – посадовців Київміськради: «[...] та обговорення можливостей дальшого розвитку співробітництва відрядити до Китаю /Тяньцзінь, Пекін/ з [0]6.10.1993 по 10.10.1993 року строком на 5 днів делегацію Київської міської Ради народних депутатів у складі: Нестеренка Василя Павловича –[ ]голови Київської міської Ради народних депутатів[;] Назарчука Арнольда Григоровича –[ ]голови Фонду комунального майна Київради[;] Гречухи Володимира Григоровича –[ ]провідного спеціаліста сектору зовнішніх зв'язків Київради» [4, арк. 35]. Фінансування делегації покладалося на КМДА: «Київській міській державній адміністрації забезпечити відряджених добовими у валюті у розмірі 70 відсотків від діючої норми на весь час перебування за кордоном» [4, арк. 35]. Як і за минулого візиту, В. Нестеренко на час нового відрядження також делегував обов'язки іншій посадовій особі: «Виконання обов'язків голови Київської міської Ради народних депутатів на час відрядження покласти на керівника секретаріату Київради Чуфаріна Михайла Сергійовича з оплатою згідно зі штатним розписом» [4, арк. 35].

Інформація про участь згаданих посадових осіб Київміськради у зазначених візитах суттєво доповнюється документами архівної справи про перебування делегації м. Пекіна у столиці України [2]. Перші

документи справи свідчать про синхронність відряджень київської та пекінської делегацій через перебування останньої в м. Києві з 9 по 12 квітня 1993 р. у контакті з представниками КМДА [2, арк. 1–8]. Цікавими в контексті діяльності посадовців Київміськради I (XXI) скликання є останні документи означеної справи [2, арк. 9–10], тобто Угода про встановлення та розвиток всебічного співробітництва між містами Тяньцзінем і Києвом [2, арк. 10], а також похідний від неї План заходів щодо встановлення і розвитку всебічного співробітництва між містами Тяньцзінем і Києвом [2, арк. 9]. На початку угоди було розкрито обставини її створення: «З метою встановлення та розвитку всебічного співробітництва між м. Тяньцзінь /КНР/ і м. Київ /Україна/ відбулися переговори» [2, арк. 10]. У першому абзаці було проголошено принципи і напрями взаємної співпраці: «На основі рівності і взаємної вигоди Сторони, використовуючи різні можливості, будуть розвивати зв'язки в галузях економіки, торгівлі, науки, освіти, культури, спорту і туризму» [2, арк. 10]. У другому абзаці проголошувався принцип безоплатності з боку делегацій: «Сторони будуть здійснювати обмін делегаціями на безвалютній основі. Сторона, яка приймає делегацію, забезпечує проживанням, харчуванням та необхідним транспортом, а Сторона, що відряджує делегацію, витрати на проїзд в обидва кінці бере на себе» [2, арк. 10]. Третій абзац позначив спрямування на вироблення обопільної сприятливої інформаційної політики: «З метою поглиблення взаєморозуміння між мешканцями Києва і Тяньцзіня обидві сторони здійснюють регулярний обмін інформацією, теле- і радіопрограмами, використовуючи для цього можливості міських засобів масової інформації /радіо, телебачення, преса/» [2, арк. 10]. Четвертий абзац передбачав підтримання міжміських зв'язків із боку владних і самоврядних органів: «Сторони домовились, що канцелярія зовнішніх зв'язків Тяньцзіньського Народного уряду і сектор зовнішніх зв'язків Київської міської Ради народних депутатів та департамент зовнішньоекономічних зв'язків Київської міської державної адміністрації забезпечуть підтримання постійних зв'язків Сторін» [2, арк. 10]. Завершальні абзаци угоди відображали обставини її укладання та специфіку набуття чинності: «Дійсна Угода підписана 6 квітня 1993 року в м. Тяньцзінь в двох примірниках українською та китайською мовами і мають однакову юридичну чинність. Угода набуває чинності з моменту її підписання» [2, арк. 10]. Документ підписали голова Тяньцзіньського Комітету народної політичної консультативної Ради Китаю Лю Дінфен [2, арк. 10] та голова Київміськради В. Нестеренко [2, арк. 10]. Як зазначалося раніше, продовженням укладеної угоди виявився план заходів щодо її втілення [2, арк. 9], що передбачав низку пунктів щодо поточного та наступного років: «Згідно

з угодою про встановлення та розвиток всебічного співробітництва між м. Тяньцзінь /КНР/ і м. Київ /Україна/, підписаної в м. Тяньцзінь 6 квітня 1993 року, Сторони домовились про реалізацію конкретних заходів на 1993–1994 роки» [2, арк. 9]. Перший пункт передбачав візит делегації м. Тяньцзіня до столиці України: «З метою подальшого розвитку співробітництва між м. Київ і м. Тяньцзінь Київська сторона запрошує делегацію керівництва м. Тяньцзінь відвідати м. Київ у II півріччі 1993 року. Запропонована пропозиція прийнята» [2, арк. 9]. Другий пункт стосувався економічної співпраці із залученням київських фахівців: «З метою вивчення досвіду створення особливого району розвитку економіки і техніки, а також відкритої економічної зони в м. Тяньцзінь організувати діловий візит фахівців м. Київ у м. Тяньцзінь 3–4 кв. 1993 року» [2, арк. 9]. Третій пункт підтверджував дійсність осіннього візиту представників Київміськради до Тяньцзіня, стосуючись авіарейсу: «Сторони зобов'язуються здійснювати всебічне сприяння відповідним установам Китаю і України в організації нового авіаційного рейсу по маршруту «Київ /Україна/ – Тяньцзінь /КНР/» та в створенні представництва Українських авіаційних ліній в м. Тяньцзінь. У зв'язку з цим Сторони здійснюють обмін делегаціями на взаємній основі /3–4 чол./ 2–3 кв. 1993 р.» [2, арк. 9]. Четвертий пункт передбачав обопільну співпрацю між медіа обох міст: «З метою розвитку співробітництва між засобами масової інформації м. Київ і м. Тяньцзінь Сторони здійснюють у травні – червні 1993 р. обмін делегаціями для проведення відповідних переговорів та зйомки відеофільмів про Україну і Китай, а також сприяють проведенню виставки «Україна в фотокартках» у м. Тяньцзінь» [2, арк. 9]. П'ятий пункт стосувався спортивного співробітництва: «Для сприяння обміну спортивними командами Футбольна асоціація м. Тяньцзінь пропонує встановити зв'язки з київським футбольним клубом. Керівництво Київради буде сприяти цьому» [2, арк. 9]. Зрештою, у шостому пункті йшлося про економічну співпрацю: «З метою розвитку економічного співробітництва Сторони будуть сприяти зацікавленим організаціям у створенні спільних виробництв по виготовленню кольорових телевізорів, спортивного взуття, лікарських препаратів, термосів та інших товарів народного споживання» [2, арк. 9]. Підписантами плану заходів були так само Лю Дінфен та В. Нестеренко [2, арк. 9].

Отже, посадові особи Київміськради I (XXI) скликання відіграли ключову роль у розвитку зв'язків столиці України з м. Тяньцзінем, що стали частиною міжміських українсько-китайських зв'язків. Надалі актуальним є вивчення інших українських, а також китайських документів щодо історії обопільної співпраці на рівні міст обох держав.

Література:

1. Відбуття делегації. Хрещатик : Газета Київської міської Ради народних депутатів. 1993. № 63 (419). 6 квіт. С. 1.
2. Державний архів м. Києва (ДАК). Ф. 1689. Оп. 1. Спр. 233. 10 арк.
3. ДАК. Ф. 1697. Оп. 1. Спр. 80. 215 арк.
4. ДАК. Ф. 1697. Оп. 1. Спр. 81. 187 арк.
5. Мужилко О. Влада міста Києва (1990–2011). Київ : Бужани, 2011. 146 с.
6. Сорокін А. А. Українська історіографія становлення побратимських зв'язків між м. Києвом та містами КНР на зламі 1980–1990 рр. Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XVI міжнародної наукової конференції, 30 листопада 2022 р., м. Київ. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. С. 136–139. URL: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/183/3566/8130-1> (дата звернення: 29.11.2023).

УДК 94 (4) 94 (5)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-347-0-31>

Сошніков А. О.

ORCID: 0000-0002-3019-5131

доктор філософських наук, доцент,

доцент кафедри музейно-туристичної діяльності

Харківська державна академія культури

м. Харків, Україна

ТАЛАСЬКА БИТВА 36 Р. ДО Н. Е.: УЧАСТЬ РИМЛЯН У ВІЙСЬКОВОМУ ЗІТКНЕННІ МІЖ ГУНАМИ ТА КИТАЙЦЯМИ В ПІВНІЧНОМУ ТЯНЬ-ШАНІ

Ключові слова: музеалізація військової історії, Стародавній Світ, Стародавній Китай, Стародавній Рим, гуни, Схід і Захід, контактні зони цивілізацій.

Двома найбільшими військовими потугами стародавнього світу були держави Рим і Китай. Римляни завоювали все Середземномор'я, і так само китайці за династії Хань завоювали всі кращі навколишні землі. Якщо армії цих двох держав мали зіткнення, це могло статися лише в Центральній Азії, оскільки римляни заходили на далеку